धर्मदेवी नगरपालिका
शिक्षा ऐन २०७६

प्रस्तावनाः

नेपालको संबिधान बमोजिम स्थानीय तहलाई प्राप्त शिक्षा सम्बन्धि अधिकारकार्यान्वयन गर्न र धर्मदेबी नगरपालिका क्षेत्र भित्र स्थापना हुने तथा स्थापना भईसञ्चालनमा रहेका आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयहरूको व्यवस्थापन सुधार गर्दैगुणस्तरीय, समय सापेक्षित, वैज्ञानिक तथा सीपमुलक शिक्षाको विकास गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरीधर्मदेबी नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(१) यस ऐनको नाम **"धर्मदेबी नगरपालिका शिक्षा ऐन,२०७६"** रहेको छ ।

(२) यो ऐन धर्मदेबी नगरपालिका क्षेत्रभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा–

(क) "ऐन" भन्नाले धर्मदेबी नगरपालिका शिक्षा ऐनलाई सम्झनुपर्छ ।

(ख) "संघीय शिक्षा ऐन" भन्नाले संघीय संसदले बनाएको शिक्षा ऐनलाई सम्झनुपर्छ ।

(ग) "प्रदेश शिक्षा ऐन" भन्नाले प्रदेश नं. १ को संसदले बनाएको शिक्षा ऐनलाईसम्झनुपर्छ ।

(घ) "नगरपालिका" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम स्थापना भएको धर्मदेबीनगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ।

(ङ) "कार्यपालिका"भन्नालेधर्मदेबी नगरपालिकाको कार्यपालिका–लाई सम्झनुपर्छ ।

(च) "विद्यालय शिक्षा" भन्नाले आधारभूत शिक्षा र माध्यमिक शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(छ) "प्रारम्भिक बाल शिक्षा" भन्ना ले चारवर्ष उमेर पूरा भई पाँचबर्ष उमेर पूरा नगरेकाबालबालिकाको लागि दिइने प्रारम्भिक बाल शिक्षालाई सम्झनु पर्छ ।

(ज) "आधारभूत शिक्षा" भन्ना ले प्रारम्भिक बाल शिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइनेशिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(झ) "माध्यमिक शिक्षा" भन्नाले कक्षा ९ देखि कक्षा १२ सम्म दिइने शिक्षा सम्झन प्रर्छ ।

ञ) "विशेष शिक्षा" भन्नाले दृष्टिविहिन, बहिरा, अटिजम बौद्धिक अपाङ्गता, सुस्तश्रवण वा अति अशक्त शारीरिक अपाङ्गता भएका वालकालाइ छुट्टैसमूहमा राखी बिशेष प्रकार र निशचित माध्यमबाट दिइने शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(ट) "समावेशी शिक्षा" भन्नाले देहायको शिक्षा सम्झनुपर्छः

(१) दृष्टिविहिन, न्यून दृष्टियुक्त, बहिरा, सुस्तश्रवण, अटिजम, बौद्धिक, शारीरिकवा अन्य अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई नियमित शैक्षिक पद्धतिकोअधिनमा रही दिइने शिक्षा

(२) सामाजिक, आर्थिक वा भौगोलिक कारणले पछाडि परेका व्यक्तिलाईविभेदरहित वातावरणमा दिइने शिक्षा ।

(ठ) "प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा" भन्नाले प्राविधिक ज्ञान सीप तथा विषयबस्तुसिकाईको व्यवस्था गरी प्रविधि र व्यवसायको शिक्षा प्रदान गर्न कक्षा ९ देखिकक्षा १२ सम्म दिइने शिक्षालाई सम्झनुपर्छ ।

(ड) "विद्यालय" भन्नाले सामुदायिक विद्यालय र संस्थागत विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(ढ) "सामुदायिक विद्यालय" भन्नाले सरकारबाट नियमित रूपमा अनुदान पाउने गरीअनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(ण) "संस्थागत विद्यालय" भन्नाले सरकारबाट नियमित रूपमा अनुदान नपाउने गरीअनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(त) "प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्र" भन्नाले खण्ड (छ) बमोजिमको शिक्षा दिनखोलिएको प्रारम्भिक बाल विबास केन्द्र, नर्सरी, किन्डरगार्डेन र मन्टेश्वरी शिक्षालगायतलाई सम्फनुपर्छ ।

(थ) "आधारभूत विद्यालय भन्नाले खण्ड (ज) बमोजिमको शिक्षा दिइने विद्यालयसम्फनुपर्छ ।

(द) "माध्यमिक विद्यालय भन्नाले खण्ड (ज) र (झ) वा खण्ड (झ) बमोजिमको शिक्षादिइने विद्यालय सम्फनुपर्छ ।

(ध) "धार्मिक विद्यालय" भन्नाले परम्परागत रूपमा चलि आएका गोन्पा, गुरूकुल,आश्रम, मदरसा जस्ता धार्मिक विद्यालयहरूलाई जनाउँदछ ।

(न) "आवासीय विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकार, प्रदशे सरकार वा नगरपालिकाबाटआवासीय विद्यालयको रूपमा अनमुति वा स्वीकृति प्राप्त गरेको विद्यालयलाई सम्फनपु प्रर्छ ।धर्मदेबी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड ! संख्या ! मिति :२०७६ असार २५ गते

(प) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकारको शिक्षा हेर्ने मन्त्रालय सम्फनुपर्छ ।

(फ) "प्रदेश मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश नं १ को शिक्षा हेर्ने मन्त्रालय सम्फनुपर्छ ।

(ब) "शिक्षक सेवा आयोग" भन्नाले संघीय शिक्षा ऐन बमोजिम गठन भएको शिक्षकतथा कर्मचारीहरूको स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्ने आयोग सम्फनुपर्छ ।

(भ) "पाठ्यक्रम विकास केन्द्र" भन्नाले संघीय शिक्षा ऐन बमोजिम गठन भएकोपाठ्यक्रम निर्माणको लागि जिम्मेवार निकाय–लाई सम्फनुपर्दछ ।

(म) "विद्यालय शिक्षक किताबखाना" भन्नाले संघीय शिक्षा ऐन बमोजिम गठन भएकोविद्यालय शिक्षक किताबखाना सम्फनुपर्छ ।

(य) "प्रमुख" भन्नाले धर्मदेबी नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्फनुपर्छ ।

धर्मदेवी नगरपालिका

(र) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले धर्मदेवी नगरपालिकाकाको प्रमुखप्रशासकीय अधिकृतलाई सम्फनुपर्छ ।

(ल) "महाशाखा प्रमुख" भन्नाले धर्म देवीनगरपालिकाकाको शैक्षिक प्रशासनमहाशाखाको प्रमुख वा प्रमुखको कामकाज गर्न स्थानीय सरकारले निर्णय गरी तोकिएको कर्मचारीलाई सम्फनुप्रर्छ ।

(व) "निरीक्षक" भन्नाले विद्यालयको निरीक्षण एवं सुपरिवेक्षण गर्न तोकिएकोअधिकृत कर्मचारीलाई सम्फनुपर्छ ।

(श) "प्रधानाध्यापक" भन्नाले विद्यालयको प्राज्ञिक एवं प्रशासनिक प्रमुखको रूपमानियमानुसार नियुक्ति भएको विद्यालयको प्रधानाध्यापकलाई सम्फनुपर्छ ।

(ष) "शिक्षक" भन्नाले विद्यालयको अध्यापक सम्फनुपर्छ र सो शब्दले प्रधानाध्यापकसमेतलाई जनाउँछ ।

(स) "अभिभावक" भन्नाले विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको अभिभावक भनीविद्यालयको अभिलेखमा जनिएको व्यक्ति सम्फनुपर्छ र सो शब्दले विद्यालयव्यवस्थापन समितिको गठन गर्ने प्रयोजनका लागि विद्यार्थीको बाबु वा आमा वाबाबुतर्फको बाजे वा बज्यैलाई जनाउँछ ।

(ह) "कर्मचारी" भन्नाले विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक बाहेकका अन्य कर्मचारीलाईसम्फनुपर्छ ।

(क्ष) "माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा" भन्नाले माध्यमिक तहको अन्त्यमा हुने परीक्षासम्फनुपर्छ ।

(त्र) "आधारभूत शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा" आधारभूत तहको अन्त्यमा हुने परीक्षासम्फनुपर्छ ।धर्मदेवी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड १! संख्या १ मिति :२०७६ भाद्र .....

(ज्ञ) "अनुमति " भन्नाले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले स्थायी स्वीकृति वा सहायताप्रदान गरिनसकेको कुनै तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा कक्षा थपगर्न दिईएको अस्थायी स्वीकृतिलाई सम्फनुपर्छ ।

धर्मदेवी नगरपालिका

(ज्ञ१) "स्वीकृति " भन्नाले तोकिए बमोजिमको शर्त पूरा गरेको विद्यालयलाई नेपालसरकार वा नगरपालिकाले दिएको स्थायी स्वीकृतिलाई सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ२) "शैक्षिक गुठी" भन्नाले विद्यालय सञ्चालन गर्नका लागि कुनै व्यक्तिले नाफानलिने उद्देश्यले स्थापना गरेको सार्वजनिक वा निजी शैक्षिक गुठी सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ३) "शैक्षिक सत्र" भन्नाले विद्यालयमा अध्ययन अध्यपन गराइने वार्षिक अवधिसम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ४) "शिक्षा समिति " भन्नाले यसै ऐन बमोजिम गठन भएको नगर शिक्षा समितिलाईसम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ५) "परीक्षा समिति " भन्नाले आधारभूत शिक्षाको अन्त्यमा लिइने परीक्षा संचालनतथा व्यवस्थापन गर्न गठित समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ६) "व्यवस्थापन समिति" भन्नाले यसै ऐन बमोजिम विद्यालयहरूमा गठन हुनेविद्यालय व्यवस्थापन समिति लाई सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ७) "शुल्क" भन्नाले तोकिए बमोजिमका विद्यालयलेनियम अनुसार विद्यार्थीसँगलिन पाउने शुल्क सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ८) "संवि धान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ९) "स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन" भन्नाले संघीय संसदले जारी गरेको स्थानीयसरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ१०)"सभा" भन्ना धर्मदेवी नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ११)"स्थानीय तह" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम गठन भएका गाउँपालिका वानगरपालिका सम्झनुपर्छ ।

(ज्ञ१२)"तोकिएको वा तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमावली,निर्देशिका, कार्यविधि वा मापदण्डमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

३. विद्यालय खोल्न अनुमति लिनुपर्नेः

(१) नगरपालिका बाहेक अन्य कुनै नेपालीनागरिकले विद्यालय खोल्न, कक्षा थप र तह थप गर्न चाहेमा सम्बन्धित वडाकोसिफारिस सति तोकिएको ढाँचामा नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ । त्यसरी निवेदनधर्मदेवी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड ! संख्या ! मिति :२)७६ असार २५ गतेदिंदा संस्थागत विद्यालय खोल्न चाहनेले सो विद्यालय शैक्षिक गुठी वा सहकारी कुनरूपमा सञ्चालन गर्ने हो, सो व्यहोरा समेत निवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेमा महाशाखा प्रमुखले सो निवेदन उपर आवश्यकजाँचबुझ गर्ने, गराउनेछ र जाँचबुझ गर्दा विद्यालय खोल्न अनुमति दिन मनासिबदेखिएमा नगर शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार तोकिएको शर्त बन्देज पालना गर्नेगरी अनुमति दिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुमति लिई सञ्चालनमा रहेको विद्यालयले तोकिएकोशर्त बन्देज पालना तथा पूरा गरेमा नगर कार्यपालिकाले सो विद्यालयलाई स्वीकृतिप्रदान गर्न सक्नेछ ।

(४) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत कम्पनीको रूपमा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयलेचाहेमा कम्पनी खारेज गरी शैक्षिक गुठी वा सहकारी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालनगर्न नगरपालिका समक्ष निवेदन दिन सक्नेछन् ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम निवेदन परेमा निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्दाविद्यालयको माग मनासिव देखिएमा माग बमोजिम नगर शिक्षा समितिले विद्यालयसञ्चालन गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखि एको भएता पनि देहायका विद्यालयलाईशैक्षिक गुठी वा सहकारीको रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति दिइने छैन ।

धर्मदेवी नगरपालिका
धर्मदेवी नगरपालिका

(क) सरकारी वा सार्वजनिक भवनमा सञ्चालन भएको विद्यालय,

(ख) सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा भवन बनाई सञ्चालन भएको विद्यालय,

(ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले विद्यालयको नाममा भवन वा जग्गा दान दातव्यदिएकोमा सो भवनमा वा त्यस्तो जग्गामा भवन बनाई सञ्चालन भएकोविद्यालय,

(७) (क) शैक्षिक गुठीको रूपमा विद्यालय सञ्चालन गर्न चाहनेले शैक्षिक गुठीसम्बन्धी विधान बनाई नगरपालिकामा दर्ता गराउनुपर्नेछ ।

(ख) शैक्षिक गुठी निजी वा सार्वजनिक गरी दुई किसिमले दर्ता गर्न सकिनेछ ।

(ग) शैक्षिक गुठी तथा सहकारी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(८) निजी स्रोतबाट प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्र खोल्ने अनुमति वा स्वीकृति सम्बन्धीव्यवस्था उपदफा (१) बमोजिम हुनेछ ।धर्मदेवी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड संख्या मिति :२०७६ गते

(९) सामाजिक परोपकारी वा कल्याणकारी संस्था मुनाफा नलिने उद्देश्य राखी गरुकुल,मदरसा गुम्बा समतेका विद्यालय सञ्चालन गर्न चाहेमा तोकिएको प्रकृया पुरा गरीसार्वजनिक शैक्षिक गठ्ी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(१०) मातृभाषामा शिक्षा दिने विद्यालयको अनुमति सम्बन्धी व्यव स्था उपदफा (१) र(२) बमोजिम नै हुनेछ ।

(११) प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरू यसैऐन बमोजिम स्थापना भएको मानिनेछ ।

(१२) उपदफा ९ बमोजिम अनुमति वा स्वीकृत प्राप्त विद्यालयको सञ्चालन सम्बन्धीअन्य व्यव स्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४. विशेषश शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा, दूर शिक्षा तथा खुला शिक्षा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) नगरपालिकाले आवश्यकपूर्वाधारको व्यवस्था गरी कुनै सामुदायिक विद्यालयमा विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा,दूर तथा खुला शिक्षा सञ्चालनको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(२) विशेष शिक्षा र समावेशी शिक्षा सम्बन्धी व्यव स्था साधारण शिक्षा सरह हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष शिक्षातर्फ अध्ययनरतबालबालिकाको लागि पाठ्यक्रम पाठ्यपुस्तक, सिकाई सहजीकरण प्रक्रिया रमूल्याङ्कन प्रणालीमा फरक व्यवस्था सकिनेछ ।

(४) नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार सामुदायिक सिकाई केन्द्रमार्फत साक्षरोत्तरएवं निरन्तर शिक्षा लगायतका अन्य अनौपचारिक शैक्षिक कार्यक्रमहरू संचालनगर्न सक्नेछ ।

(५) तोकिएको पूर्वाधार पूरा गरेको पाइएमा नगरपालिकाले कुनै संस्थागत विद्यालयलाईयस दफामा उल्लेखित कार्यक्रमहरू आफ्नै स्रोतमा संचालन गर्न अनुमति दिनसक्नेछ ।

(६) विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा र दूर तथाखुला शिक्षा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५. शिक्षाको प्रकारः

(१) विद्यालय शिक्षाको प्रकार देहाय अनुसार हुनेछ ।

(क) आधारभूत शिक्षाः(१) साधारण शिक्षा

(२) परम्परागत धार्मिक शिक्षा

(ख) माध्यमिक शिक्षाः(१) साधारण शिक्षा

(२) परम्परागत धार्मिक शिक्षा

(३) प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा

६. शिक्षाको माध्यमः

(१) विद्यालयमा शिक्षाको माध्यम नेपाली भाषा वा अंग्रेजी भाषावा दुवै भाषा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायको अवस्थामा शिक्षाकोमाध्यम देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) आधारभूत तहको प्रारम्भिक बाल शिक्षा देखि कक्षा ५ सम्म विद्यार्थीकोमातृभाषामा शिक्षा दिन सकिनेछ ।

(ख) गैर नेपाली नागरिकले विद्यालयमा अध्ययन गर्दा निजले चाहेमा अनिवार्यनेपाली विषयको सट्टा अन्य कुनै भाषा विषय अध्ययन गर्न सक्नेछ र सोसम्वन्धि व्यवस्था नगरपालिकाको समन्वयमा विद्यालयले लिाउनुपर्नेछ ।

(ग) भाषा विषयमा अध्यापन गराउँदा शिक्षाको माध्यम सोही भाषा हुनेछ ।

७. विद्यालयको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक:

१) विद्यालयले संघीय सरकार, प्रदेशसरकार र नगरपालि काबाट स्वीकृत पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र अन्य सन्दर्भ सामग्री लागूगर्नुपर्नेछ ।

(२) पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघीय कानुन, प्रदेश कानुनमाव्यवस्था भए बमोजिम वा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. नगर शिक्षा समिति :

१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भइरहेका र स्थापना हुनेविद्यालयको व्यवस्थापन, रेखदेख र समन्वय लगायतका कार्य गर्नको लागि देहायबमोजिमको नगर शिक्षा समिति रहनेछ ।

(क) प्रमुख, धर्मदेवी नगरपालिका अध्यक्ष

(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, धर्मदेवी नगरपालिका सदस्य

(ग) नगर प्रमुखले नगरकार्यपालिकाका सदस्यहरू मध्यबाट मनोनित गरेको एकजना सदस्य

(घ) नगर कार्यपालिकाका सदस्यहरू मध्येबाट महिला र दलितसमुदायको प्रतिनिधत्व हुनेगरी नगर प्रमुखले तोकेको दुईजना सदस्य

(ङ) सामुदायिकविद्यालयका विद्यालय व्यवस्थापन समितिकाअध्यक्षहरू मध्येबाट नगर शिक्षा समितिले मनोनित गरेको एकजना सदस्य

(च) सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरू मध्येबाट शिक्षासमितिले मनोनित गरेको दुइजना सदस्य

(छ) स्थानिय नगर शिक्षक महासंघको अध्यक्ष वा नीजले तोकेको नगर शिक्षक माहसंघको पदाधिकारी एकजना सदस्य

(ज) स्थानीय सामुदायिक संघ संस्था तथाशैक्षिक गैरसरकारी संस्था वा शिक्षा क्षेत्रमा कम्तिमा पाँच बर्ष क्रियाशील रहेको विज्ञ मध्येबाट समितिले मनोनित गरेको एकजना सदस्य

(झ नगरकार्यपालिकाले संघिय सरकारको तीन नं बुदा अन्तरगत शैक्षिक प्रशासन तथा सुपरीवेक्षण गर्न कामा नियुत्त शिक्षा महाशाखा हेर्ने ब्यक्ति एकजना सदस्य

(ञ) शिक्षा शाखा प्रमुख/शिक्षा अधिकृत सदस्य-सचिव

(ट) शिक्षकका पेशागत हक हितका लागि गठित पेशागत नगर स्तरीय समितिका प्रमुख वा प्रतिनिधिहरू आमन्त्रित सदस्य रहन सक्नेछन ।

(२) समितिमा मनोनित सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ । त्यस्ता सदस्यहरूले आफ्नो पद अनुसारको आचरण नगरेको देखिएमा निजलाई मनोनित गर्ने निकायलेजुनसुकै बखत पदबाट हटाउन सक्नेछ । तर यसरी हटाउनु अघि निज लाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाबाट बन्चित गरिने छैन ।

(३) समितिले विषय विशेषज्ञ वा कुनै कर्मचारीलाई बैठकमा भाग लिन आमन्त्रण गर्नसक्नेछ ।

(४) नगर शिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः प्रचलित कानून बमोजिम अन्यत्रलेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त नगर शिक्षा समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) बालबालिकालाई आधारभूत शिक्षासम्मको अध्ययन अनिवार्य रूपमा गराउनअभिभावकलाई जानकारी गराउने तथा त्यसका लागि प्रोत्साहन गर्ने,

(ख) विद्यालयमा भर्ना भएका वा नभएका बालबालिका लगायत अन्य व्यक्तिको उमेर,जात, लिङ्ग समेतको आधारमा विवरण बनाई अद्यावधिक गराइराख्ने,

(ग) विद्यालयको शैक्षिक योजना सम्बन्धी अभिलेख अद्यावधिक गराइराख्ने तथात्यस्तो योजनाको अनुगमन गरी सम्बन्धित निकायमा सुझाव पठाउने,

(घ) व्यवस्थापन समितिलाई स्थानीय स्रोत, साधनको पहिचान र परिचालनमा सहयोगपऱ्याउने तथा विद्यालयलाई प्राप्त स्रोतको बाँडफाँड गर्ने,

(ङ) गरिबीको रेखामुनि रहेका परिवारको लगत राखी त्यस्ता परिवारकाबालबालिकालाई शिक्षामा सहभागिता गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,

(च) व्यवस्थापन समिति को कार्यमा समन्वय गर्ने तथा शिक्षाको गुणात्मक विकासकोलागि विद्यालयको सुपरीवेक्षण र अनुगमन गरी प्रधानाध्यापक, शिक्षक लगायतव्यवस्थापन समिति लाई आवश्यक सुझाव र सहयोग गर्ने,

(छ) विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम, तालिम, गोष्ठी,सेमिनार आदि सञ्चालन गर्ने,

(ज) विद्यालयको भौतिक स्थितिको अध्ययन गरी सुधारका लागि सहयोग गर्ने,

(झ) विद्यालयमा स्वच्छ शैक्षिक वातावरण तयार गर्न सहयोग गर्ने,

(ञ) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका शिक्षित जनशक्तिको अभिलेख राखी त्यस्ताजनशक्ति लाई स्वयंसेवक भई विद्यालयमा अध्यापन गर्न प्रोत्साहित गर्ने,

(ट) शिक्षकको कार्यदक्षताको आधारमा पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने,

(ठ) विद्यालयको लागि आवश्यक साधन स्रोत जुटाउने र परिचालन गर्ने,

(ड) विद्यालयस्तरीय अन्तर खेलकुद तथा अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको विकासतथा सञ्चालन गराउने र सो को लागि पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने,

(ढ) आफ्नो क्षेत्रभित्रका बालबालिकाको विद्यालय शिक्षामा पहुँच बढाउनको लागिव्यवस्था गर्ने,

(ण) आफ्नो क्षेत्रभित्र विशेष शिक्षा तथा समावेशी शिक्षा, गुरूकूल, मदरसा, गुम्बाबाटप्रदान गरिने शिक्षा सम्बन्धी योजना तर्जुमा गर्ने,

(त) विद्यालयहरूको विपद् जोखिम अवस्था लेखाजोखा गरी प्रभाव न्यूनीकरणकालागि कार्य योजना तयार गर्ने,

(थ) विद्यालय शिक्षामा सुधारका लागि नगर शिक्षा नीति तथा योजना बनाई स्वीकृतिकालागि नगर सभामा पेस गर्ने,

(द) आफ्नो सेवा क्षेत्रभित्र विद्यालय सञ्चालन अनुमति, स्वकृति, विद्यालय सार्ने,गाभ्ने लगायतका कार्य गर्ने गराउने,

(ध) आफ्नो सेवा क्षेत्रभित्रका शिक्षक, कर्मचारीहरूको विवरण अद्यावधिक गराउने,रिक्त दरवन्दीमा स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न शिक्षक सेवा आयोगमाविस्तृत विवरण सहितको माग पेश गर्न लगाउने,

(न) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई यस कार्यविधि बमोजिम विद्यालय व्यवस्थापनसमितिले कारवाही गर्न अधिकार नभएको विषयमा कारवाहीको लागि समितिकोरायसहितको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा सो उपर कार्यवाही गर्ने, गराउने,

(प) नगरको शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न लगाउने,

(फ) विद्यालय नक्सांकन तथा समायोजन सम्वन्धि कार्य गर्ने,

(ब) नगर शिक्षा समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. शिक्षा समितिको बैठक

(१) नगर शिक्षा समितिको बैठक सामान्यतया दुई महिनामाएकपटक बस्नेछ ।

(२) समितिका अध्यक्षको निर्देशनमा सदस्य सचिवले बैठक बोलाउनेछ ।

(३) बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१०. परीक्षाको सञ्चालन र व्यवस्थापनः

(१) माध्यमिक शिक्षाको कक्षा दश र माध्यमिकतहको अन्त्यमा हुने परीक्षाको सञ्चालन संघीय शिक्षा ऐन बमोजिम हुनेछ ।

(२) आधारभूत शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा नगरपाकिाले सञ्चालन गर्नेछ ।

(३) **आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा समितिः** आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षाको संचालनतथा व्यवस्थापन र नतिजा विश्लेषण समेतको कार्य गर्न देहाय बमोजिमकोआधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा समिति हुनेछ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत धर्मदेवी नगरपालिकाका - अध्यक्ष

(ख) शैक्षिक प्रशासन तथा महाशाखा प्रमुख, धर्मदेवी नगरपालिका - सदस्य

(ग) नगरपालिकाभित्रका आधारभूत र माध्ययिक तहको सामुदायिक विद्यालयकाशिक्षकहरूको प्रतिनिधित्व हुनेगरी कम्तिमा एकजना महिलासहित परीक्षासमितिद्वारा मनोनित गरेका दुईजना -सदस्य

(घ) नगरपालिकाभित्रका संस्थागत विद्यालयका शिक्षकहरूमध्येबाट परीक्षासमिति द्वारा मनोनित गरेका एकजना -सदस्य

(ङ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको शैक्षिक प्रशासन महाशाखाकोशाखा अधिकृत (शिक्षा) -सदस्य-सचिव

(४) समितिको मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्ष को हुनेछ ।

(५) परीक्षा समितिले विषय विशेषज्ञ वा कुनै कर्मचारीलाई बैठकमा भाग लिनआमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(६) परीक्षा समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैंले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

(७) आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ।

क) परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धमा नीति निर्धारण गर्ने,

ख) नगरपालिकाले तोकेको न्युनतम शैक्षिक स्तर कायम गरेका विद्यालयलाई आफ्नो विद्यालयको परीक्षा आफै वा समूहगत रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति दिने,

ग) परीक्षा केन्द्र तोक्ने र केन्द्राध्यक्ष नियुक्ति गर्ने,

घ) प्रश्नपत्र निर्माण, उत्तरकुञ्जिका निर्माण, उत्तरपुस्तिका परीक्षण तथा सम्परीक्षणगराउने,

ङ) विद्यालयहरूलाई समूहमा विभाजन गरी परीक्षा सञ्चालन गर्ने,

च) परीक्षाफल प्रकाशित गराउने तथा उत्त्रिर्ण प्रमाणपत्र दिने,

छ) परीक्षा शुल्क तथा परीक्षा सम्बन्धी काममा संलग्न व्यक्तिको पारिश्रमिक निर्धारणगर्ने,

ज) कुनै परीक्षा केन्द्रमा अनियमि तता भएमा आवश्यकतानुसार परीक्षा बदर गरी पुनःपरीक्षा गराउने वा त्यस्तो परीक्षा केन्द्र बन्द गर्ने,

झ) दैवीप्रकोप वा अन्य कुनै कारणबाट निर्धारित समयमा परीक्षा सञ्चालन गर्न वापरीक्षाफल प्रकाशित गर्न बाधा पर्न गएमा तुरून्तै आवश्यक निर्णय लिने,

धर्मदेवी नगरपालिका

धर्मदेवी नगरपालिका

ञ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा नगरपालिकाले तोकेबमोजिमको अन्य कार्यगर्ने ।

ट) परीक्षा समितिले आफूलाई प्राप्त अधि कारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केहीअधिकार कुनै उपसमिति वा कार्यटोली वा कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्या योजनगर्न सक्नेछ ।

११. नगर शिक्षा कोषः

(१) सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न,विद्यार्थी शिक्षक, कर्मचारी तथा अभिभावकहरूलाई प्रोत्साहन तथा क्षमता विकासकाकार्य गर्न तथा आधारभूत तह परीक्षा सञ्चालनमा सहयोग पु¥याउन नगरपालिकामा एकनगर शिक्षा कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन

(क) नगरपालिकाबाट प्राप्त अनुदान रकम,

(ख) संस्थागत विद्यालयबाट प्राप्त तोकिए बमोजिमको रकम,

(ग) शिक्षा समिति तथा परीक्षा समितिको निर्णयानुसार प्राप्त हुने रकम,

(घ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) कोषको सञ्चालन, व्यवस्थापन र परिचालन शिक्षा समितिको निर्ण यानुसारहुनेछ ।

१२. विद्यालय व्यवस्थापन समिति :

(१) सामुदायिक विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख रव्यवस्थापन गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहायका सदस्यहरू रहेको एक विद्यालयव्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

(क) अभिभावकहरूले आफूहरू मध्येबाट छानी पठाएका दुईजनामहिला सहित चारजना - सदस्य

(ख) विद्यालय रहेको सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष वा वडासमितिले मनोनित गरेको वड ा समितिको सदस्य - सदस्य

(ग) विद्यालयका संस्थापक, स्थानीय बुद्धिजिवी, शिक्षाप्रेमी,विद्यालयलाई निरन्तर दश वर्षदेखि सहयोग गर्ने वा विद्यालयलाईदश लाख वा सो भन्दा बढी नगद वा जिन्सी सहयोग गरेकाव्यक्तिहरू मध्येबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनितगरेको एकजना महिला सहित दुईजना - सदस्य

(घ) विद्यालयका शिक्षकहरूले आफूहरू मध्येबाट छानी पठाएकोएकजना - सदस्य

(ङ) विद्यालयको प्रधानाध्यापक सदस्य-सचिव

(२) विशेष शिक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयको व्यव स्थापन समिति मा कम्तिमा पचासप्रतिशत सदस्यहरू अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका अभिभावकहरू र समावेशी वास्रोत कक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयको व्यवस्थापन समितिमा कम्तीमा एक जनासदस्य अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका अभिभावक रहनेछन् ।

(३) प्राविधिक र व्यव सायिक विषयमा अध्यापन गराउने माध्यमिक विद्यालयकोविद्यालय व्यवस्थापन समितिमा उद्योग तथा वाणिज्य संघका एक जना प्रतिनिधिसदस्य रहनेछन् ।धर्मदेवी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड संख्या मिति :२०७६ गते

(४) विद्यालय व्यव स्थापन समितिका सदस्यहरूले उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) र

(ग) बमोजिमका सदस्यहरूमध्येबाट छानेको सदस्य सो समितिको अध्यक्ष हुनेछ ।

(५) विद्यालय व्यव स्थापन समितिको अध्यक्ष छनौट नभएसम्मका लागि वा अध्यक्ष कोअनुपस्थितिमा सो समितिका ज्येष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(६) सम्बन्धित विद्यालय निरीक्षक र स्रोत व्यक्तिलाई विद्यालय व्यवस्थापन समितिकोबैठकमा भाग लिन आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

(७) संस्थागत विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रत्येकविद्यालयमा देहायका सदस्यहरू रहेको एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

क) विद्यालयका संस्थापक, लगानीकर्ता वा अभिभावकहरूमध्येबाट विद्यालयको सिफारिसमा नगरपालिकालेमनोनित गरेको व्यक्ति - अध्यक्ष

ख) अभिभावकहरूले आफूहरू मध्येबाट छानी पठाएका एकजनामहिला सहित दुईजना - सदस्य

ग) विद्यालय रहेको सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष वा वडासमितिले मनोनित गरेको वडा समितिको सदस्य- सदस्य

(घ) सम्बन्धित विद्यालय निरीक्षक - सदस्य

(ङ) विद्यालयका शिक्षकले आफूहरू मध्येबाट छानीपठाएको एकजना - सदस्य

(च) विद्यालयको प्रधानाध्यापक - सदस्य-सचिव

(८) उपदफा (१), (४) र (७) बमोजिम छानिएका वा मनोनित अध्यक्ष वा सदस्यकोपदावधि तीन वर्षको हुनेछ । त्यस्ता अध्यक्ष वा सदस्यले आफ्नो पद अनुसारकोआचरण नगरेको देखिएमा त्यसरी छान्ने वा मनोनयन गर्ने अभिभावक, पदाधिकारीवा निकायले निजलाई जुनसुकै बखत पदबाट हटाउन सक्नेछ ।तर त्यसरी हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाबाट बन्चित गरिनेछैन ।

(९) सामुदायिक विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः-

(क) विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख, निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्ने,

(ख) विद्यालयको लागि चाहिने आर्थिक स्रोत जुटाउने,

(ग) शैक्षिक तथा कर्मचारीलाई तालिमको लागि छनौट गर्ने,

(घ) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सेवाको सुरक्षा र सम्बर्द्धन गर्ने,

(ङ) विद्यालयको स्रोतबाट व्यहोर्ने गरी शिक्षक तथा कर्मचारी नियुक्त गर्ने,त्यसरी नियुक्त शिक्षक तथा कर्मचारीलाई नगरपालिकाले समान तहकाशिक्षक तथा कर्मचारीलाई तोकिदिएको तलब स्केलमा नघटाई तलब भत्तादिने,

(च) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएको दरवन्दीको शिक्षक तथा कर्मचारीको पदरिक्त हुन आएमा स्थायी पदपूर्तिको लागि सो पद रिक्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र विद्यालय व्यवस्थापन समिति को निर्णयसहित नगरपालिकामालेखी पठाउने,

(छ) विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको हाजिरी जाँच गरी गयल हुनेशिक्षक वा कर्मचारी उपर आवश्यक कारवाही गर्ने,

(ज) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई यस ऐन वा प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिमविद्यालय व्यवस्थापन समितिले कारवाही गर्न पाउने विषयमा विभागीयकारवाही गरी त्यसको जानकारी नगरपालिकालाई दिने तथा आफूलाईकारवाही गर्न अधिकार नभएको विषयमा कारवाहीको लागि सिफारिसगर्नुपर्ने भएमा आवश्यकता अनुसार आफ्नो रायसहितकोप्रतिवेदन नगरपालिकामा पठाउने,

(झ) विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने,

(ञ) विद्यालयको शैक्षिकस्तर वृद्धि गर्न आवश्यक सामान तथा शैक्षिकसामग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने,

(ट) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने विभिन्नकार्यक्रमहरूमा विद्यालयलाई सरिक गराउने,

(ठ) विद्यार्थीहरूले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(ड) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको अभिलेख अद्यावधिक गराई राख्ने,

(ढ) प्रत्येक वर्ष विद्यालयका चन्दादाता र अभिभावकहरूको भेला गराईविद्यालयको अघिल्लो शैक्षिक वर्ष को आयव्यय तथा शैक्षिक उपलब्धि रआगामी वर्षको शैक्षिक कार्य क्रमको सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

(ण) विद्यालयको लेखापरीक्षणको लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएकालेखापरीक्षकहरू मध्ये कम्तीमा तीनजना लेखापरीक्षकको नाम नियुक्तिकोलागि नगरपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,

(त) बिद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी तथा अभिभावकलाई विद्यालयको विकासतथा पठनपाठन सम्बन्धमा उत्प्रेरित गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,

(थ) बिद्यार्थीलाई उपलब्ध गराइएको छात्रवृत्ति रकम प्रदान गर्ने,

(द) निरीक्षकले विद्यालयको छडके जाँच वा निरीक्षण गर्दा हाजिरी पुस्तिका वाविद्युतीय हाजिरीमा गयल जनाएकोमा त्यस्ता गयल भएका शिक्षक तथाकर्मचारीको गयल भएका दिनको तलब कट्टी गर्ने,

(ध) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सचिवालय विद्यालय भवनमा राख्ने तथाविद्यालयको कागजपत्र र अभिलेख सुरक्षित गर्ने,

(न) नगरपालिकासँग समन्वय गरी शैक्षिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालनगर्ने,

(प) विद्यालयमा लक्षित समूहका लागि विशेष प्रकृतिको शैक्षि ककार्यक्रमसञ्चालन गर्न आवश्यक देखिएमा नगरपालिकामा माग गर्ने,

(फ) वार्षिक रूपमा विद्यालयका लागि आवश्यक मालसामान, मसलन्दसामग्रीको खरिद योजना स्वीकृत गर्ने,

(ब) विद्यालयको विपद् जोखिम अवस्था लेखाजोखा गरी प्रभाव न्यूनीकरणकालागि कार्य योजना बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

(भ) विद्यालयको चल अचल सम्पत्तिको संरक्षण र सदुपयोग गर्ने,

(म) आफ्नै स्रोतबाट नियुक्त हुने शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवा, शर्त तथाविभागीय कारवाहीलाई व्यवस्थित गर्न कार्यबिधि बनाई महाशाखा प्रमुखमार्फत नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराई लागू गर्ने,

(य) शिक्षक तथा कर्मचारीले आफ्नो पद अनुसारको आचरण पालना नगरेमावा काम, कर्तव्य पूरा नगरेमा प्रचलित कानुन बमोजिम सचेत गराउने,बढीमा दुई ग्रेडवृद्धि रोक्का गर्ने वा बढीमा दुई वर्ष सम्म बढुवा रोक्का गर्ननगरपालिका समक्ष कारवाहीको लागि सिफारिस गर्ने,तर यसरी विभागीय कारवाही अगाडि बढाउँदा सफाइको मनासिव मौकादिनुपर्नेछ ।

(र) नगरपालिकाले दिएको निर्देशन अनुरूप काम गर्ने ।

(ल) विद्यालयको सामाजिक परीक्षण गराई सम्बन्धित निकायहरूमा प्रतिवेदनगर्ने ।

(व) स्थायी नियुक्ति भई आउने शिक्षकलाई विद्यालयमा हाजिर गराउने व्यवस्थामिलाउने ।

(श) तोकिएबमोजिम शिक्षक अभिभावक संघ गठन गर्ने ।

(ष) विद्यालयमा स्वीकृत पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तकको उपलब्धता रप्रयोगको प्रभावकारिता जाँचबुझ गर्ने ।

(१०) संस्थागत विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः

(क) विद्यालयको शैक्षिक गुठीका गुठीयार वा कम्पनीका सञ्चालकसँग समन्वय गरीविद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख, निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्ने,

धर्मदेवी नगरपालिका

धर्मदेवी नगरपालिका

(ख) विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवाको सुरक्षा र सम्बर्धन गर्ने,

(ग) विद्यार्थी परीक्षामा सामेल गराउने,

(घ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने विभिन्नकार्यक्रमहरूमा विद्यालयलाई सरिक गराउने,

(ङ) प्रत्येक वर्ष विद्यालयका चन्दादाता र अभिभावकहरूको भेला गराई विद्यालयकोअघिल्लो शैक्षिक वर्षको आय,व्यय तथा शैक्षिक उपलब्धी र आगामी वर्ष कोशैक्षिक कार्य क्रमको सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

(च) विद्यालयको शिक्षक पदको दरबन्दी स्वीकृत गर्ने तथा रिक्त पदमा अस्थायीशिक्षक नियुक्त गर्ने र विद्यालयको नियमावलीमा व्यवस्था गरी स्थायी पदपूर्तिकोप्रक्रिया शुरू गर्ने,

(छ) विद्यालयमा नियुक्त शिक्षक तथा कर्मचारीलाई सामुदायिक विद्यालयका समानतहका शिक्षकले पाउने तलव भत्तामा नघट्ने गरी सुविधा उपलब्ध गराउने,

(ज) शिक्षक तथा कर्मच ारी कल्याण कोषको व्यवस्था गर्ने,

(झ) खण्ड (ज) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकम सोही खण्डमा उल्लिखितकाममा मात्र खर्च गर्ने,

(ञ) आफ्नो आचरण अनुसार काम नगर्ने शिक्षक तथा कर्मचारीलाई विभागीयकारवाही गर्ने,

(ट) विद्यालयको लेखा परीक्षणको लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको लेखापरीक्षकहरू मध्येबाट कम्तीमा तीनजना लेखापरीक्षकको नाम नियुक्तिकोलागि नगरपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ठ) विद्यार्थीहरूले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(ड) नगरपालिकाले दिएका निर्देशन अनुरूप काम गर्ने ।

(ढ) तोकिए बमोजिम शिक्षक-अभिभावक संघ गठन गर्ने ।

धर्मदेवी नगरपालिका

(ण) विद्यालयमा स्वीकृत पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तकको उपलब्धता र प्रयोगकोप्रभावकारिता जाँचबुझ गर्ने ।

(११) व्यवस्थापन समितिले आफ्नो अधिकारमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकारव्यवस्थापन समितिको सदस्य-सचिव लाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(१२) व्यवस्थापन समितिको छनौट योग्यता तथा बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

१३. विद्यालय व्यवस्थापन समिति विघटन गर्न सकिने:

(१) देहायको अवस्था वातोकिएको जिम्मेवारी पुरागर्न नसकमा सो को कारण खुलाइ महाशाखा प्रमखुकोसिफारिसमा नगर शिक्षा समितिले विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई विघटन गर्न सक्नेछ ।

(क) विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना गरेमा,

(ख) विद्यालयको शैक्षिक वातावरण खल्बल्याएमा,

(ग) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा नगरपालिकाको नीति विपरित काम गरेमा,

(घ) विद्यालयको व्यवस्थापन सन्तोषजनक रूपमा गर्न नसकेमा वा

(ङ) सम्बन्धित निकाय वा अधिकारीले दिएको निर्देशनको पालन नगरेमा ।तर त्यसरी विघटन गर्नुअघि विद्यालय व्यवस्थापन समिति लाई आफ्नो सफाई पेशगर्ने मनासिव मौका दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्यालय व्यव स्थापन समिति विघटन भएपछि अर्कोविद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन नभएसम्म वा अन्य कुनै कारणले विद्यालयव्यवस्थापन समिति गठन नभएसम्म विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम गर्न र नियमानुसार विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गर्न नगर शिक्षा समितिले एकअस्थायी विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गर्न सक्नेछ । उक्त समितिको म्यादबढि मा ६ महिनाको हुनेछ ।

धर्मदेवी नगरपालिका

१४. **विद्यालयको सम्पतिः**

(१) विद्यालयको नाममा रहेको चल-अचल सम्पत्तिको सुरक्षागर्ने प्रमुख दायित्व व्यवस्थापन समिति र पदीय दायितत्व प्रधानाध्यापकको हुनेछ ।

(२) सामुदायिक विद्यालयको चल-अचल सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा रहनेछ ।सामुदायिक विद्यालयको हकभोगमा रहेको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ ।यस ऐन बमोजिम अनुमति वा स्वीकृति रद्द गरिएको वा कुनै विद्यालयमा गाभिएकोवा समायोजन गरिएको सामुदायिक विद्यालयको चल-अचल सम्पत्ति कोव्यवस्थापन नगरपालिकाले गर्नेछ ।

(३) शैक्षिक गुठी तथा सहकारीको रूपमा संचालित संस्थागत विद्यालयको चल-अचल सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा रहनेछ । त्यस्तो विद्यालयको सम्पत्तिसार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ र यो सम्पत्तिको स्वरूप नगरपालिकाको स्वीकृतीविना परिवर्तन हुने छैन ।

(४) कम्पनीको रूपमा संचालि त संस्थागत वि द्यालयको सम्पत्ति कम्पनीको नाममारहनेछ ।

(५) संस्थागत वि द्यालयले कुनै व्यक्ति वा संघसंस्थासंग दान दातव्यको रूपमा कुनैकिसि मको चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्नु अघि नगर शिक्षा समिति को स्वी कृतिलिनुपर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको सम्पत्ति नगरपालिकाको स्वीकृति वेगर सट्टापट्टा रबेचविखन गर्न पाईने छैन ।

(७) विद्यालयको सम्पत्ति संरक्षण सम्बन्धी अन्य व्यव स्थातोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१५. **विद्यालयको वर्गीकरणः** विद्यालयहरूलाई तोकिएको आधारमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

१६. **निःशुल्क शिक्षा तथा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्थाः**

(१) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारर नगरपालिकाले निशुल्क शिक्षा घोषणा गरेको विद्यालय शिक्षाका लागि सामुदायिकविद्यालयले विद्यार्थीको नाममा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।

(२) कुनै संघसस्था वा अभिभावकले आफ्नो स्वेच्छाले सामुदायिक विद्यालयलाईदिएको दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग लिन सकिनेछ ।

(३) सबै वालवालिकालाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षा निःशुल्क र अनिवार्य तथामाध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निःशुल्क प्रदान गर्नको लागि आवश्यक स्रोतकोव्यवस्था गरिनेछ ।

(४) दृष्टिविहिन बालबालिकालाई ब्रेललिपी तथा बहिरा तथा स्वर वा वोलाई सम्बन्धीअपाङ्ता भएका बालबालिकालाई सांकेतिक भाषाको माध्यमबाट निःशुल्कशिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(५) विद्यालयले विद्यार्थीलाइ कुनै कक्षामा भर्ना गर्दा एक पटक भर्ना शुल्क लिईसकेपछिपुनः सोही विद्यालयको अर्को कक्षामा भर्ना गर्नको लागि भर्ना शुल्क लिन पाउनेछैन ।

(६) विद्यालयले विद्यालयको भौतिक संरचना निर्माण तथा मर्मत गर्नका लागि विद्यार्थी संग कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।

(७) संस्थागत विद्यालयले लिन पाउने तोकिए बमोजिमको शुल्क नगरपालिकाबाटस्वीकृत गराई निर्धारण गर्नुपर्नेछ । यसरी शुल्क निर्धारणको स्वीकृती दिदाविद्यालयले उपलब्ध गराएको सुविधाको आधारमा दिइनेछ ।

(८) संस्थागत विद्यालयले लिन पाउने शुल्क तथा शुल्क निर्धारणका आधारहरूलगायत अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(९) कुनै विद्यालयले यस ऐन तथा अन्तर्गत बनेका नियमावली, दिर्शिका, कार्यविधिवा मापदण्ड बिपरित कुनै शुल्क लिएमा तोकिएको अधिकारीले त्यस्तो शुल्कसम्बन्धित विद्यार्थीलाई फिर्ता गर्न लगाउनुपर्छ ।

(१०) यस ऐन विपरित शुल्क लिने विद्यालयलाई नगरपालिकाले पचास हजार रूपैयाँसम्मजरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१७. विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) नेपाल सरकार, प्रदेशसरकार तथा नगरपालिकाले सामुदायिक विद्यालयमा भना हुने विद्यार्थीलाइ तोकिए बमोजिम छात्रवृत्ति को व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(२) संस्थागत विद्यालयले प्रत्येक कक्षामा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने विद्यार्थीलाइ क्रमशः शतप्रतिशत, पचास प्रतिशत तथा पच्चिस प्रतिशत शुल्क मिनाहा गरीजेहेन्दा र छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(३) संस्थागत विद्यालयले विद्यालयमा भर्ना भएका कूल विद्यार्थी संख्याको कम्तीमादश प्रतिशतमा नघट्ने गरी तोकिए बमोजिम विपन्न तथा गरिव, महिला, जनजाति,दलित, अपाङ्गता भएका र जेहेन्दार विद्यार्थीलाइनिःशुल्क छात्रवृत्ति उपलब्धगराउनुपर्नेछ ।

(४) विद्यालयमा छात्रवृत्ति वितरणलाई व्यवस्थित गर्न तोकिए बमोजिमको छात्रवृत्तिवितरण समिति रहनेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम छात्रवृत्तिका लागि विद्यार्थी छनौट गर्ने आधारहरू तथाप्रक्रिया सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. बालबालिकालाई अनि वार्य रूपमा विद्यालयमा पठाउनुपर्नेः

(१) सबैअभिभावकले चार वर्ष पूरा भएका वालवालिकालाई प्रारम्भिक बालशिक्षा र पाँचवर्ष पूरा भएका बालबालिकालाई आधारभूत शिक्षाका लागि अनिवार्य रूपमा विद्यालयपठाउनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आफ्नो क्षेत्रभित्रका बालबालिकालाई विद्यालय पठाएनपठाएको सम्बन्धमा नगर शिक्षा समिति, सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष,विद्यालय निरीक्षक, तथा

सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक तथाकर्मचारीले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नुपर्नेछ ।

(३) कुनै अभिभावकले उपदफा (१) बमोजिम बालबालिकालाई विद्यालयमा पठाएकोनदेखिएमा त्यस्तो अभिभावकलाई सम्झाई बुझाई, विशेष सहयोग तथा प्रेरित गरीत्यस्ता बालबालिकालाई विद्यालयमा पठाउन लगाउनुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सम्झाई, बुझाई गर्दा समेत बालबालिकालाई विद्यालयनपठाउने अभिभावकलाई नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराउने सेवा सुवि धाबाटवञ्चित गर्न सकिनेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम विद्यालयमा भर्ना भएका विद्यार्थीलाई विद्यालयले निःशुल्कअध्ययन गराउनुपर्नेछ ।

(६) विद्यालय जाने उमेर समूहका वालवालिकालाई अनिवार्य रूपमा विद्यालयमा भर्नागर्ने विद्यार्थी भर्ना अभियान तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्ने दायित्व शिक्षासमितिको हुनेछ ।

१९. विद्यालय खोल्न, कक्षा थप गर्न, नाम परिवर्तन गर्न, सार्न गाभ्न, समायोजन गर्न,कक्षा वा तह घटाउन वा वन्द गर्न सक्नेः

(१) नगरपालिकाले नगर शिक्षा समितिकोराय लिई कुनै ठाउँमा विद्यालय खोल्न, कक्षा थप गरी सञ्चालन गर्ने अनुमति दिन,विद्यालयको नाम परिवर्तन गर्न, सञ्चालन भइरहेको कुनै विद्यालयलाई एक स्थानबाटअर्को स्थानमा सार्न, दुई वा सो भन्दा बढी विद्यालय गाभी एउटा बिद्यालय कायम गर्न,एउटा विद्यालयलाई अर्को विद्यालयमा समायोजन गर्न कुनै विद्यालयको तह वा कक्षाघटाउन वा बन्द गर्न सक्नेछ ।

(२) नगरपालिकाले दुई वा सो भन्दा बढी सामुदायिक विद्यालयहरूलाई एक आपसमागाभी वा समायोजन गरी एकीकृत आवासीय विद्यालयको रूपमा संचालन गर्न सक्नेछ ।

(३) विद्यालय खोल्ने, कक्षा थप गर्ने, नाम परिवर्तन गर्ने, सार्ने, गाभ्ने, समायोजन गर्ने,कक्षा वा तह घटाउने वा बन्द गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२०. शिक्षकको सरूवाः

(१) सरूवा हुन चाहने स्थायी शिक्षकले तोकिए बमोजिमको निवेदनफाराम भरी नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा महाशाखा प्रमुखले दरवन्दी रित्त रविषय मिल्ने देखिएमा त्यस्तो शिक्षकलाई सरूवा गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी सरूवागर्दा निवेदक कार्यरत स्थानको नगरपालिका वा गाउँपालिकाको सहमति लिई नगरशिक्षा समिति को निर्णय बमोजिम सरूवा गर्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि एउटै विद्यालयमा पाँचवर्ष सेवा अवधि पूरा गरेको स्थायी शिक्षकलाई तोकिए बमोजिमको मापदण्डकोआधारमा नगरपालिकाले आफ्नो नगरभित्रको कुनैपनि विद्यालयमा सरूवा गर्नसक्नेछ । तर दरवन्दी मिलान गर्दा वा तोकिए बमोजिमको विशेष कारणबश कुनैशिक्षकलाई कुनै विद्यालयबाट सरूवा नगरी नहुने भएमा त्यस्तो शिक्षकको एउटैविद्यालयमा पाँच बर्ष पूरा नभएको भएपनि कारण खुलाई यस दफा बमोजिमसरूवा गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(४) स्थायी नियुक्ती लिएको एकवर्ष नपुगेको शिक्षक र अनिवार्य अवकास हुन एकवर्षवा सो भन्दा कम अवधि बाँकी रहेको शिक्षकको सामान्यतया सरूवा गरिने छैन ।

२१. शिक्षक छनौट समितिः

(१) सामुदायिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापक वा करारमाशिक्षक नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न वा संस्थागत बिद्यालयमा स्थायी शिक्षकनियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न प्रत्येक

विद्यालयमा देहाय बमोजिमको एक शिक्षकछनौट समिति रहनेछ ।

(क) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष वानिजले तोकेको सो समितिको सदस्य - अध्यक्ष

(ख) नगर विद्यालय निरीक्षक वा शिक्षाअधिकृत वा सो नभए शाखा प्रमुखले तोकेको प्रतिनिधि - सदस्य

(ग) नगरपालिकामा सूचिकृत विषयविशेषज्ञहरूमध्ये दुईजना - सदस्य

(घ) प्रधानाध्यापक - सदस्य-सचिव

(२) शिक्षक सेवा आयोगले शिक्षक छनौट गर्ने सम्वन्धमा मापदण्ड निर्धारण वाकार्यविधि जारी गरेको भए शिक्षक छनौट समितिले त्यस्तो मापदण्ड वाकार्यविधिको पालना गर्नुपर्नेछ ।

(३) शिक्षक छनौट समितिको वैठक सम्बन्धी अन्य कार्यवधि सो समिति आफैलेनिर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

२२. करारमा शिक्षक नियुक्ति सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) नेपाल सरकारबाट स्वीकृतदरवन्दीमा स्थायी शिक्षक नियुक्ति हुन नसकी तत्काल करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्नुपर्नेभएमा व्यवस्थापन समितिले शाखा प्रमुख मार्फत शिक्षक सेवा आयोगबाट करारमाशिक्षक नियुक्तिको लागि प्रकाशित भएको सूची माग गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम माग गरेको सूची प्राप्त भए पछि सूचीमा रहेका उम्मेदवारहरूमध्येबाट योग्यताक्रमका आधारमा व्यवस्थापन समितिले बढीमा एक शैक्षिकसत्रको लागि करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम आयोगबाट प्रकाशित सूचीमा करारका लागि कुनै उम्मेदवारनरहेमा वा सूचीमा समावेश भएका उम्मेदवारले शिक्षक पदमा नियुक्त हुन निवेदननदिएमा व्यवस्थापन समितिले शिक्षक छनौट समितिको सिफारिसमा बढीमा एकशैक्षिक सत्रको लागि योग्यता पुगेका कुनै व्यक्ति लाई करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्नसक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्दा शाखा प्रमुखबाटदरबन्दी रिक्त रहेको व्यहोरा प्रमाणित गराएर विषय मिल्ने गरी मात्र करारमा शिक्षकनियुक्ति गर्न सकिनेछ ।

(५) राहत अनुदान कोटामा करार शिक्षक छनौट सम्बन्धी व्यवस्था यसै दफामा उल्लेखभए बमोजिम हुनेछ ।

२३. विद्यालय तथा प्रारम्भिक बालशिक्षा केन्द्रलाई अनुदानः

(१) नगरपालिकालेसामुदायिक विद्यालयहरूलाई देहायको आधारमा अनुदानको बाँडफाँड गर्नेछ ।

(क) विद्यालयको विद्यार्थी संख्या

(ख) विद्यालयको शिक्षक संख्या

(ग) विद्यालयको सिकाई उपलब्धी

(घ) विद्यालयको आर्थिक अवस्था

(२) नगरपालिकाको सहयोगमा खोलिएका प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्रलाई तोकिएबमोजिम नगरपालिकाले अनुदान दिन सक्नेछ ।

(३) विद्यालयले प्राप्त गरेको रकम जुन कामका लागि खर्च गर्न निकासा भएको हो सोहीशीर्षकमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्ण यानुसार खर्च गर्नुपर्नेछ ।

(४) यस ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत सामुदायिक विद्यालयलाई दिदै आएको अनुदानरकममा कटौती गरिने छैन ।तर कुनै विद्यालयले तोकिएको शैक्षिकस्तर कायम गर्न नसकेमा र विद्यालयकोतह वा कक्षा घटेकोमा वा समायोजन भएकोमा त्यस्तो विद्यालयलाई दिंदै आएकोअनुदान रकममा कटौति गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

२४. साझेदारीमा विद्यालय सञ्चालन गर्नसक्नेः

(१) नगरपालिकाले सामुदायिकविद्यालय र सार्वजनिक गुठी अन्तर्गत संचालित विद्यालयहरूबीच साझेदारीमा विद्यालयसञ्चालन गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका विद्यालयको व्यवस्थापन समिति गठन, काम, कर्तव्य रअधिकार साझेदारीका तरिका तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२५. सामुदायिक सिकाई केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्नेः

(१) नगरपालिकाले समुदायमासाक्षरता, सीप विकास, निरन्तर सिकाई र पुस्तकालय व्यव स्थापन समेतको काम गर्नतोकिए बमोजिम सामुदायिक सिकाई केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) सामुदायिक सिकाई केन्द्र एक वडामा एउटा भन्दा बढी हुने छैन ।

(३) सामुदायिक सिकाई केन्द्र सम्बन्धी अन्य व्यव स्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२६. निर्देशन दिन सक्नेः

(१) कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार नगर शिक्षा समिति, रविद्यालय व्यवस्थापन समिति लाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिईएको निर्देशनको पालना गर्नु नगर शिक्षा समिति रविद्यालय व्यवस्थापन समिति को कर्तव्य हुनेछ ।

२७. अनुमति वा स्वीकृती रद्द गर्नेः कुनै विद्यालयले यो ऐन, यस अन्तर्गत बनेकानियमावली, निर्देशिका, कार्यविधि , मापदण्ड वा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन विपरितकाम गरेमा त्यस्तो विद्यालयलाई प्रदान गरिएको अनुमति वा स्वीकृति नगरपालिकाले रद्दगर्नेछ ।

२८. विद्यालयलाई सुरक्षित क्षेत्रको रूपमा कायम गर्नुपर्नेः

(१) विद्यालयमा स्वतन्त्रर भयरहित रूपमा सिकाई सहजीकरण गर्ने वातावरण सृजना गर्न तथा विद्यालयभित्रकुनैपनि किसिमको अवान्छित क्रियाकलाप हुन नदिने गरी विद्यालयलाई सुरक्षित क्षेत्रकायम गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्यालयलाई सुरक्षित क्षेत्र कायम सम्बन्धी अन्य व्यवस्थातोकिएबमोजिम हुनेछ ।

२९. बालबालिकालाई शारीरिक वा मानसिक दुर्व्यवहार गर्न नहुनेः

(१) विद्यालयमाअध्ययनरत बालबालिकालाई शारीरिक वा मानसिक यातना दिन वा दुर्व्यवहार गर्न पाईनेछैन ।

३०. शिक्षक तथा कर्मचारीको पदीय आचरणः

(१) शिक्षकहरू उच्च आदर्शले प्रेरित भईसिकाई सहजीकरण कार्यमा संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(२) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको लागि आचारसंहिता तोकिनेछ । तोकिएकाआचारसंहिताको पालना गर्नु शिक्षक तथा कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) तोकिएको आचारसंहिताको पालना नगरेमा एवम् देहायको अवस्थामा शिक्षक वाकर्मचारीलाई पदबाट हटाइनेछ ।धर्मदेवी नगरपालिका स्थानीय राजपत्र खण्ड ! संख्या ! मिति :२०७६

क) पदीय दायित्व पूरा नगरेमा,

ख) विना सूचना लगातार १५ दिनभन्दा बढी समय विद्यालयमा अनुपस्थितरहेमा,

ग) विद्यालयमा मादक पदार्थ सेवन गरी आएको प्रमाणित भएमा,

घ) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजायँ पाएमा,

ङ) सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीले कार्यालय समयमा अन्यत्रअध्यापन वा काम गरेमा वा अन्य कुनै व्यवसायिक क्रियाकलाप गरेमा,

च) शिक्षक वा कर्मचारी राजनीतिक दलको कार्यकारिणी समितिको सदस्यरहेको पाइएमा,यस खण्डको प्रयोजनका लागि कार्यकारिणी समिति भन्नाले राजनीतिकदलको विधान बमोजिम गठित केन्द्रीय स्तर, प्रदेशस्तर, जिल्लास्तर वास्थानीय स्तरका कार्य कारिणी समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

३१. शिक्षकलाई अन्य काममा लगाउन नहुनेः

(१) सामुदायिक विद्यालयको शिक्षकलाईशिक्षा प्रदान गर्ने विद्यालयको प्रशासनिक व्यव स्थापन सम्बन्धी काममा बाहेक अन्यकाममा लगाउन पाइने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विद्यालयको पठनपाठनमाबाधा नपुग्ने गरी राष्ट्रिय जनगणना, निर्वाचन सम्बन्धी काम, प्राकृतिक प्रकोपउद्धार वा नेपाल सरकार र नगरपालिकाले तोकेको अन्य कुनै काममा खटाउनसकिनेछ ।

३२. तलव भत्ता नपाउने र सेवा अवधि गणना नहुनेः नियमानुसार विदा वा काज स्वीकृतगराई बसेको अवस्थामा बाहेक विद्यालयमा अनुपस्थित रहेको शिक्षक वा कर्मचारीलेअनुपस्थित अवधिको तलव भत्ता पाउनेछैन र त्यस्तो अवधि निजको सेवामा गणना हुनेछैन ।

३३. स्थायी आवासीय अनुमति लिन नहुने र सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकवा कर्मचारीले स्थायी आवासीय अनुमति लिन वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नका लागिआवेदन दिनहुंदैन । यो दफा प्रारम्भ हुनुअघि कसैले स्थायी आवासीय अनुमति लिएकोवा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नका लागि आवेदन गरेको भए त्यस्तो शिक्षक वा कर्मचारीलाईभविष्यमा निजले काम गरेको सेवाको लागि अयोग्य ठहरिने गरी सेवाबाट बर्खास्तगरिनेछ । यसरी वर्खास्त हुने शिक्षकले संघीय शिक्षा ऐनमा उल्लेख भए अनुसारकासुविधा मात्र प्राप्त गर्नेछ ।

३४. कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्थाः बिद्यालयमा रहने कर्मचारीको दरबन्दी, नियुक्ति प्रक्रियार कर्मचारीले पाउने सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३५. शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात, दरबन्दी मिलान र थप शिक्षक दरबन्दी वितरण :शिक्षकविद्यार्थी अनुपात दरबन्दी मिलान र थप शिक्षक दरबन्दी तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३६. ट्युसन, कोचिङ, जस्ता विद्यालय बाहिर हुने अध्यापन सेवा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्थाः

धर्मदेवी नगरपालिका

(१) ट्युसन, कोचिङ, शैक्षिक परामर्श सेवा, भाषा शिक्षण कोर्ष, पूर्वतयारीकक्षा लगायतका सेवा सञ्चालन गर्न नगरपालिकाबाट अनुमति लिनु पर्नेछ ।

(२) ट्युसन, कोचिङ, शैक्षिक परामर्श सेवा, भाषा शिक्षण कोर्ष, पूर्वतयारी कक्षालगायतका सेवा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३७. नियम बनाउने अधिकारः

(१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न यस ऐनको अधिनमारही कार्यपालिकाले देहायका विषयका अतिरिक्त आवश्यक अन्य विषयमा नियमावली,निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्नेछ ।

(क) विद्यार्थीलाइ लाग्ने शुल्क निर्धारणका आधारहरू
(ख) विद्यालयको छात्रवृत्ति
(ग) विद्यालयलाई दिइने दरबन्दी वितरण अनुदान
(घ) प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा संचालन र व्यव स्थापन
(ङ) विद्यार्थी सिकाई उपलब्धीको परीक्षण तथा मूल्याङ्कन
(च) विद्यार्थी शिक्षक अनुपात तथा दरबन्दी मिलान
(छ) विद्यालय नक्सांकन र समायोजन
(ज) प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षक सहयोग
(झ) माध्यमिक तहको कक्षा एघार र बाह्रमा शिक्षक व्यवस्थापन
(ञ) प्रारम्भिक बालशिक्षा केन्द्र व्यवस्थापन तथा अनुदान
(ट) विद्यालयको सह तथा अतिरिक्त कार्यकलाप र कार्यक्रम
(ठ) विद्यालयको सम्पत्तिको सुरक्षा
(ड) विद्यालयको नामाकरण
(ढ) विद्यालयमा छात्रवास संचालन सम्वन्धि व्यवस्था
(ण) विद्यालयको पाठ्यक्रम पाठ्यपुस्तक र सन्दर्भ सामग्री
(त) विशेष तथा समावेशी शिक्षा

(थ) अनौपचारिक तथा निरन्तर शिक्षा
(द) दूर तथा खुला शिक्षा
(ध) नगर शिक्षा कोष
(न) विद्यालयको कोष
(प) विद्यालयको पुस्तकालय र वाचनालय
(फ) ट्युसन, कोचिङ, शैक्षिक परामर्श, भाषा शिक्षण जस्ता विद्यालय बाहिर हुनेअध्यापन सेवा
(ब) शिक्षक तथा विर्द्याथीको आचारसंहिता
(भ) विद्यार्थी सल्लाह तथा निर्देशन सेवा
(म) शिक्षक तथा विद्यालय व्यवस्थापन तालिम
(य) प्रधानाध्यापक नियक्तिको लागि आवश्यक योग्यता, काम, कर्तव्य, अधिकार र सुविधा
(र) विद्यालयको झण्डा , चिन्ह र प्रार्थना
(ल) विद्यालयको परीक्षा
(व) स्थानीय पुस्तकालय र वाचनालय संचालन सम्वन्धि व्यवस्था
(श) अभिभावक शिक्षा

३८. बाधा अड्काउ हटाउने अधिकारः यस ऐनको कार्यान्वयनमा बाधा अड्काउ परेमाकार्यपालिकाले आवश्यक आदेश जारी गर्नेछ ।

३९. बचाउ र लागू नहुनेः

(१) यस ऐन अन्तर्गत बनेका दफामा लेखिएका कुराहरू यसै ऐनबमोजिम र यसमा नलेखिएका कुराहरू प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम हुनेछ ।

(२) यस ऐन वा अन्तर्गत उल्लेखित कुनै विषय संघीय कानुन वा प्रदेश कानुनसँगबाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

-०००-

धर्मदेवी नगरपालिका